

**PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE RAWICKIM
NA LATA 2015-2017**

Rawicz, 2015

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	...3
2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU	...4
3. ZADANIA POWIATU WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	...4
4. REALIZACJA „POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RAWICKIM NA LATA 2012-2014”	...5
5. ANALIZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RAWICKIM	...7
5.1 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	...7
5.2 KOORDYNATORZY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	...10
5.3 INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	...11
5.4 FINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ	...13
5.5 DIAGNOZA ZAGROŻONYCH ŚRODOWISK WYCHOWACZYCH	...16
6. ROCZNE LIMITY ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA W POWIECIE RAWICKIM	...17
7. CELE I ZADANIA	...18
7.1 SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	...20
7.2 ODBIORCY PROGRAMU	...20
7.3 REALIZATORZY PROGRAMU	...21
7.4 EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	...21
7.5 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	...22
8. ZAKOŃCZENIE	...22
ZAŁĄCZNIKI:	
1. SPRAWOZDANIE REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RAWICKIM ZA LATA 2012-2014	
2. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RAWICKIM NA LATA 2015-2017	

1. WSTĘP

System pieczy zastępczej to system zintegrowanych działań osób i instytucji mających na celu zapewnienie właściwej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej. Podstawę prawną opracowania „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Rawickim na lata 2015 –2017” stanowi art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu rawickiego oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano: sprawozdania rzeczowo finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, sprawozdania i informacje własne pcp, informacje przygotowane przez jednostki gminne.

Celem programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu rawickiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Rawickim na lata 2012-2014”.

Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie rawickim oraz jest podstawą do pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej konkursów ofert dotyczących realizacji rządowych programów w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, jak również do pozyskiwania środków finansowych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

SŁOWNIK POJĘĆ UŻYTYCH W PROGRAMIE

Ilekcioć w niniejszym programie jest mowa o :

PROGRAMIE należy przez to rozumieć „Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Rawickim na lata 2015-2017”

USTAWIE należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 poz. 135 z późn. zm.)

2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU

Program utworzony został na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Inne akty prawne niezbędne do realizacji programu to:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
3. Wielkopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 roku;.

3. ZADANIA POWIATU WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 180 ustawy do zadań własnych powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającą rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz szkolenie kandydatów do pełnienia tych funkcji;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych i placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;.
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia

rodzinnego domu dziecka oraz o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;

12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

13) finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
- c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

14) sporządzenie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie

Do zadań powiatu zleconych z zakresu administracji rządowej zgodnie z art. 181 ustawy należą:

1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci cudzoziemców.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu na podstawie zarządzenia Starosty Rawickiego nr 54/11 z dnia 05.12.2011 r.

4. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RAWICKIM NA LATA 2012- 2014.

Zadania określone w „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Rawickim na lata 2012 –2014” przyjętego Uchwałą Nr XXI/162/12 Rady Powiatu Rawickiego

z dnia 27 września 2012r., zostały zrealizowane w zakresie określonym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Szczegółowe sprawozdanie w zakresie realizacji programu w latach 2012-2014 znajduje się w załączniku nr 1.

-
- Każdemu dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej zapewniono pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo wychowawczych, zarówno na terenie powiatu rawickiego, jak i na terenie innych powiatów. Wszystkie dzieci poniżej 10 r.ż. zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.
 - Zatrudniono koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej do współpracy z wszystkimi funkcjonującymi rodzinami zastępczymi.
 - Zapewniono rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz pomoc i wsparcie w ramach funkcjonujących grup wsparcia.
 - Udzielano wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego wg. potrzeb dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci.
 - Prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Organizowano kampanie promujące idee rodzicielstwa zastępczego poprzez rozpowszechnianie ulotek oraz artykułów i informacji w prasie, stronach internetowych, emitowanie spotów informacyjnych w kinie, ogłoszenia w kościołach.
 - Organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a także kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
 - Rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe otrzymały przysługujące świadczenia na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, a ponadto dofinansowanie do wypoczynku letniego i jednorazowe świadczenia na przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej. Funkcjonujące rodziny zastępcze zawodowe (5 rodzin) oraz rodzinny dom dziecka otrzymywały wynagrodzenia i środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego (1 rodzina) oraz na pokrycie wydatków związanych z remontem (3 rodziny). Wnioskujące o urlop rodziny zawodowe otrzymały wsparcie rodzin pomocowych. Poza tym na wniosek osób prowadzących rodzinny dom dziecka zatrudniono osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
 - Zapewniono środki na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Mały Dworek” w Łaszczynie oraz środki finansowe związane z pokrywaniem wydatków na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.
 - Utworzono jeden Rodzinny Dom Dziecka oraz cztery rodziny zastępcze zawodowe w tym jedną o charakterze pogotowia rodzinnego.

- Zapewniono środki na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych. W ramach Projektu „Mogę-Potrafię-Teraz” współfinansowanego ze środków EFS - 8 usamodzielnianych wychowanków uczestniczyło w kursach zawodowych i działaniach podnoszących kompetencje społeczne i zawodowe.
- Integrowano środowiska rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizację spotkań okolicznościowych oraz umożliwianie dostępu do kultury, sportu i rekreacji w postaci voucherów do kina oraz organizację wycieczki.
- Współpracowano z asystentami rodziny oraz ośrodkami pomocy społecznej w płaszczyźnie pracy nad powrotem dziecka do rodziny biologicznej.
- Koordynowano system pieczy zastępczej oraz nadzorowano realizację poszczególnych zadań zespołu ds. pieczy zastępczej.
- Z uwagi na brak potrzeb nie uruchamiano pomocy wolontariatu.
- W latach 2012 -2013 zgodnie z limitem utworzono jeden rodzinny dom dziecka oraz cztery rodziny zastępcze zawodowe w tym jedną o charakterze pogotowia rodzinnego. W 2014 roku nie wykonano planu utworzenia dwóch rodzin zastępczych zawodowych z uwagi na brak odpowiednich kandydatów do pełnienia takiej funkcji.

Wykonanie limitu tworzenia rodzin zastępczych zawodowych w latach 2012-2014

Rodzaj tworzonych rodzin	rok					
	2012		2013		2014	
	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan	wykonanie
rodziny zastępcze zawodowe	3	3	1	1	2	0
rodzinne domy dziecka	1	1	0	0	0	0

5. ANALIZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RAWICKIM

5.1 RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i

wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. w powiecie rawickim funkcjonuje 50 rodzin zastępczych, z czego najwięcej 48% stanowią rodziny spokrewnione, natomiast 40% rodziny zastępcze niezawodowe, 10% rodziny zastępcze zawodowe. Rodzinny dom dziecka jest jeden w powiecie i stanowi 2% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej.

Wykres 2. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Rawickim (stan na dzień 31.12.2014 r.)

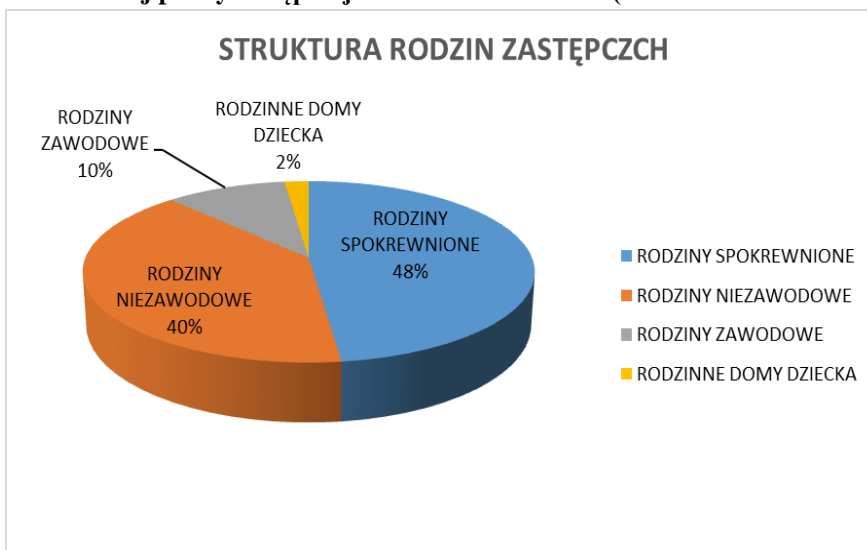

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Rawickim w latach 2012-2014

Typ rodzin zastępczych	rok					
	2012		2013		2014	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
rodziny spokrewnione	32	45	27	48	24	40
rodziny niezawodowe	23	31	20	26	20	30
Rodziny zawodowe	2	14	3	14	3	14
pogotowia rodzinne	2	5	2	10	2	5
rodzinne domy dziecka	1	7	1	8	1	8
OGÓLEM:	60	102	53	106	50	97

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Rawickim jest stale zmienna, na co wpływają orzeczenia sądów rodzinnych, na mocy których jedne rodziny zostają ustanawiane, a inne z kolei rozwiązane. Na terenie Powiatu Rawickiego w 2012 roku funkcjonowało 60 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 102 dzieci, natomiast według stanu na dzień 31.12.2014 r. funkcjonowało 50 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 97 dzieci.

Szczegółowe informacje dotyczące umieszczeń dzieci po raz pierwszy w pieczy zastępczej oraz liczby dzieci opuszczających pieczę zamieszczone są w tabeli 2 oraz tabeli 3. Najczęstszym powodem opuszczenia pieczy zastępczej jest osiągnięcie pełnoletności związane z realizacją Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, następnie powrót dzieci do rodziców biologicznych. Najrzadziej natomiast adopcja z uwagi na małą ilość dzieci z uregulowaną sytuacją prawną kwalifikującą do przysposobienia.

Tabela 2. Liczba dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Dzieci umieszczone po raz pierwszy w pieczy zastępczej	rok		
	2012	2013	2014
Rodzinna piecza zastępcza	11	10	16
Instytucjonalna piecza zastępcza	5	1	0

Tabela 3. Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą w latach 2012-2014

Dzieci opuszczające pieczę zastępczą	rok		
	2012	2013	2014
Dzieci opuszczające rodziny zastępcze	15 3 – adopcja 7 – powrót do rodziny biologicznej 5 – IPU	12 4 – adopcja 1 – powrót do rodziny biologicznej 6 – IPU 1 – śmierć dziecka	11 2 – adopcja 3 – powrót do rodziny biologicznej 6 – IPU
Dzieci opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	3	4

Ilość rodzin zastępczych jest różna w poszczególnych gminach Powiatu Rawickiego. Najwięcej rodzin zastępczych – 54% funkcjonuje na terenie gminy Rawicz oraz na terenie gminy Bojanowo 18% rodzin. W tabeli 4 zamieszczone są szczegółowe dane dotyczące struktury rodzin zastępczych we wszystkich gminach naszego powiatu.

Tabela 4. Struktura rodzin zastępczych w poszczególnych gminach Powiatu Rawickiego stan na dzień 30.11.2014 r.

Typ rodzin	Gmina Rawicz		Gmina Bojanowo		Gmina Pakosław		Gmina Jutrosin		Gmina M. Górka	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
rodziny spokrewnione	16	27	2	3	1	1	2	4	3	5
rodziny niezawodowe	11	18	5	7	0	0	1	1	3	4
rodziny zawodowe	0	0	2	8	3	15	1	4	0	0
OGÓLEM:	27	45	9	18	4	16	4	9	6	9

Dokonana analiza systemu rodzinnej pieczy zastępczej wskazuje, że przeważającą część rodzin zastępczych stanowią rodziny spokrewnione oraz niezawodowe. Zachodzi potrzeba dalszego rozwijania zawodowych rodzin zastępczych, które przygotowane są na przyjęcie większej ilości wychowanków oraz posiadają dodatkowe przygotowanie w zakresie kompetencji wychowawczych.

5.2 KOORDYNATORZY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Od 2012 roku rodziny zastępcze zostały objęte wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawienie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w latach 2012-2014 w zakresie swojej pracy obejmował do 30 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Natomiast od stycznia 2015 roku po nowelizacji ustawy, ograniczono ilość rodzin do 15.

W tabeli 5 zamieszczone są szczegółowe dane dotyczące pracy koordinatorów. Na wnioski rodzin zastępczych koordinatorzy zostali przydzieleni do większości rodzin zastępczych. Natomiast pozostałe rodziny zastępcze oraz usamodzielniani wychowankowie zostali objęci pomocą przez pozostałych pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 5. Rodziny i usamodzielniani wychowankowie objęci wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba zatrudnionych koordinatorów rodzinnej pieczy zastępczej	3	3	2
Liczba rodzin zastępczych ogółem	60	53	50
Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora, w tym:	39	47	43
- rodziny zastępcze spokrewnione	21	24	20
-rodziny zastępcze niezawodowe	17	17	17
- rodziny zastępcze zawodowe	1	6	6
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych ogółem	102	106	97
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych objętych pracą koordynatora	68	65	80
Liczba osób usamodzielnianych realizujących IPU ogółem	26	22	27
Liczba osób usamodzielnianych realizujących IPU objętych pracą koordynatora	1	3	10

5.3 INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Na terenie Powiatu Rawickiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego - Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Mały Dworek” w Łaszczynie. Placówka zapewnia całodobową opiekę dla 30 wychowanków.

Średnie wydatki na utrzymanie dziecka w POW „Mały Dworek” w 2014 roku wynoszą 3 960 zł.

Tabela 6. Miesięczne koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzonej przez powiat rawicki w latach 2012-2014

Nazwa	Miesięczne koszty utrzymania (w zł):						
	2011r.	2012r.	Średnia stopa wzrostu (%)	2013r.	Średnia stopa wzrostu (%)	2014r.	Średnia stopa wzrostu (%)
POW „Mały Dworek” w Łaszczynie	3 400	3 600	5,88	3 900	8,33	3 960	1,54

Dane liczbowe dotyczące ilości dzieci skierowanych do POW „Mały Dworek” w Łaszczynie z uwzględnieniem dzieci pochodzących z Powiatu Rawickiego i dzieci z innych powiatów, przedstawia tabela 7.

Tabela 7 Liczba dzieci skierowanych do POW „Mały Dworek” w Łaszczynie w latach 2012-2014.

Skierowania do POW w Łaszczynie	rok		
	2012	2013	2014
dzieci z terenu Powiatu Rawickiego	3	6	3
dzieci z innych powiatów	2	4	0
OGÓŁEM:	5	10	3

W POW „Mały Dworek” w Łaszczynie przebywają w większości dzieci pochodzące z innych powiatów, warunki finansowania pobytu wychowanków w placówce ustalane są w drodze porozumień zawieranych pomiędzy właściwymi powiatami.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Mały Dworek” w Łaszczynie zgodnie z ustawą zapewnia opiekę dla 30 dzieci, w ciągu roku następuje rotacja wychowanków najczęściej

z powodu uzyskiwaniem pełnoletności lub przeniesienia dzieci do rodzin zastępczych.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. w POW „Mały Dworek” w Łaszczynie

przebywało 8 dzieci z Powiatu Rawickiego i 22 dzieci z innych powiatów. Dane o ogólnej liczbie dzieci przebywających w poszczególnych latach 2012-2014 w placówce przedstawia tabela 8.

Tabela 8. Liczba dzieci przebywających w POW „Mały Dworek” w Łaszczynie w latach 2012-2014 (narastająco w ciągu roku)

Ilość wychowanków przebywających w POW „Mały Dworek”	rok		
	2012	2013	2014
dzieci z terenu Powiatu Rawickiego	11	13	11
dzieci z innych powiatów	24	25	22
OGÓŁEM:	25	38	33

Dzieci z naszego powiatu przebywają także w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, dane zamieszczone w tabeli 9.

Tabela 9. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poza Powiatem Rawickim w latach 2012-2014

Dzieci umieszczone poza powiatem rawickim	rok		
	2012	2013	2014
piecza instytucjonalna	2	2	2
piecza rodzinna	12	11	11

Na terenie Powiatu Rawickiego nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego o zasięgu powiatowym.

5.4 FINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Na utrzymanie dzieci zarówno w rodzinach zastępczych jak i placówkach opiekuńczo – wychowawczych wydatki ponosi przede wszystkim powiat. Zestawienie wysokości

poniesionych wydatków w latach 2012- 2014 za dzieci umieszczone w poszczególnych formach opieki zastępczej przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Wydatki na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2012-2014

Wydatki na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Rawickiego umieszczonych:	rok					
	2012		2013		2014	
	liczba dzieci	roczne wydatki (zł)	liczba dzieci	roczne wydatki (zł)	liczba dzieci	roczne wydatki (zł)
w rodzinach zastępczych	91	975 421,36	93	917 327,26	97	923 280,40
w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	10	425 563,26	9	455 405,80	10	431 074,68

Jak wskazują dane zamieszczone w tabeli 8 w latach 2012 - 2014 najczęściej dzieci przebywało w rodzinach zastępczych – średnio 90 dzieci rocznie, natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych średnio 12 dzieci rocznie. W 2014 roku wydatki za pobyt 10 dzieci w placówkach wyniosły 431 074,68 zł, natomiast za pobyt 97 dzieci w rodzinach zastępczych wyniosły 923 280,40 zł.

Powyższe dane wskazują, że koszty utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej są nadal bardzo wysokie w stosunku do kosztów rodzinnej pieczy zastępczej. Rozwój rodzinnych form opieki zastępczej powinien w dalszym ciągu stanowić priorytetowe zadanie dla Powiatu Rawickiego z uwagi na brak możliwości kierowania do instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 r.ż. oraz przewidywane w kolejnych latach dalsze ograniczenia ilości miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Od 2012 roku wydatki na utrzymanie dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi właściwy powiat, a także gmina. Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina

właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki odpowiednio w wysokości:

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- c) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 191 ust. 10 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki odpowiednio w wysokości:

- a) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
 - b) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
 - c) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Tabela 11. Partycypacja gmin w kosztach utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Gmina	2012		2013		2014	
	Liczba dzieci	Partycypacja gminy w kosztach utrzymania	Liczba dzieci	Partycypacja gminy w kosztach utrzymania	Liczba dzieci	Partycypacja gminy w kosztach utrzymania
Rawicz	9	10 576,66	11	26 551,46	19	51 713,55
Bojanowo	2	2 255,61	6	13 572,42	9	30 726,52
Pakosław	1	240,00	4	3 051,45	4	8 204,72
Miejska Górka	-	0	-	519,42	2	1546,27
Jutrosin	-	0	-	0	-	0
OGÓLEM:	12	13 072,27	21	43 694,75	33	92 191,40

Z tabeli 11 wynika, że z roku na rok gminy ponoszą coraz wyższe koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej, w 2012 roku gminy poniosły wydatki w wysokości 13 072,27 zł natomiast w 2014 roku wydatki z tego tytułu wyniosły 92 191,40 zł. Natomiast na rok 2015 przewidywana kwota partycypacji gmin w kosztach utrzymania dzieci wyniesie około 150 000 zł.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej przez gminy ma prowadzić do zintensyfikowania pracy z rodziną biologiczną na szczeblu gminy poprzez m.in. wprowadzanie asystenta rodzinnego, działalność placówek wsparcia dziennego. Rozwijanie lokalnych form wsparcia rodziny naturalnej ma w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w systemie pieczy zastępczej.

5.5 DIAGNOZA ZAGROŻONYCH ŚRODOWISK WYCHOWACZYCH

W poszczególnych gminach Powiatu Rawickiego przeprowadzono diagnozę zagrożonych środowisk wychowawczych, w celu uzyskania danych o ilości rodzin dysfunkcyjnych pod względem opiekuńczo – wychowawczym (tabela 12).

Tabela 12. Ilość rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej w poszczególnych gminach Powiatu Rawickiego (stan na dzień 31.10.2014 r. dane ops)

Dane o zagrożonych środowiskach wychowawczych		Gmina M.Górka	Gmina Bojanowo	Gmina Pakosław	Gmina Jutrosin	Gmina Rawicz	ogółem
Liczba rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w systemie pieczy zastępczej		0	25	0	6	5	36
Liczba dzieci w rodzinie ogółem (w wieku 0-18 lat)		0	41	0	20	16	77
w tym dzieci	0-10 lat	0	22	0	9	15	46
	pow. 10 do 18 lat	0	19	0	11	1	31
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodzinnego		0	15	0	0	5	20

Według stanu na dzień 31.10.2014 r. najwięcej rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej jest na terenie gminy Bojanowo – 25 rodzin, w których wychowuje się 41 dzieci. W gminie Rawicz 5 rodzin i w gminie Jutrosin 6 rodzin dysfunkcyjnych w opiece i wychowaniu. Z zebranych danych wynika także, że gmina Rawicz oraz Miejska Górka wprowadzili już do pracy asystentów rodzinnych. W gminie Miejska Górka są dwie rodziny wielodzietne, gdzie stwierdza się zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, rodziny te objęte są pomocą asystenta rodzinnego, który pracuje także z

innymi rodzinami dysfunkcyjnymi. W gminach Miejska Górka i Pakosław nie ma obecnie zdiagnozowanych rodzin z nasilonymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

W tabeli 13 przedstawione są dane dotyczące pracy asystentów rodziny w poszczególnych gminach powiatu rawickiego. W roku 2014 w gminach powiatu rawickiego oprócz gminy Jutrosin pracowało łącznie 6 asystentów rodziny, którzy objęli wsparciem 87 rodzin.

Tabela 13. Dane dotyczące pracy asystentów rodziny w gminach

Gmina	Lata	Liczba zatrudnionych asystentów	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	Liczba dzieci w rodzinach	W tym:		Liczba umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej z rodzin objętych pracą asystenta rodziny	Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej
				Ogółem	w wieku 0-10 lat	w wieku 10-18 lat		
Rawicz	2012	3	43	129	85	44	0	5
	2013	4	52	155	98	57	3	3
	2014	3	53	154	89	65	0	6
Bojanowo	2012	1	9	26	11	15	1	4
	2013	1	15	41	20	21	3	5
	2014	1	17	44	23	21	2	4
Pakosław	2012	Nie zatrudniano asystenta rodziny						
	2013	Nie zatrudniano asystenta rodziny						
	2014	1	9	21	14	7	0	0
M. Górka	2012	1	3	15	10	7	0	0
	2013	1	10	38	10	28	1	1
	2014	1	8	32	14	18	0	1
Jutrosin	2012	Nie zatrudniano asystenta rodziny						
	2013	Nie zatrudniano asystenta rodziny						
	2014	Nie zatrudniano asystenta rodziny						

6. ROCZNE LIMITY ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA W POWIECIE RAWICKIM

Analiza funkcjonującego w Powiecie Rawickim systemu pieczy zastępczej wskazuje, że nadal istnieje potrzeba tworzenia nowych rodzin zastępczych szczególnie zawodowych, które zapewnią profesjonalną opiekę dla stosunkowo dużej liczby dzieci.

W roku 2014 r. mimo zabezpieczonych zgodnie z limitem środków w budżecie nie zatrudniono nowych rodzin zastępczych zawodowych z powodu braku chętnych do pełnienia takiej funkcji. W dalszym ciągu niewiele rodzin decyduje się na pozostanie rodziną zastępczą, w latach 2012-2014 szkolenie i kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej uzyskało łącznie 8 rodzin (4 rodziny w 2012 roku i 4 rodziny w 2011 roku). Wobec powyższego zintensyfikowano działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego. W tabeli 14 poniżej przedstawiony został proponowany limit tworzonych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015-2017.

Tabela 14. Limit tworzonych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015-2017

Rodzaj tworzonych rodzin	rok		
	2015	2016	2017
rodziny zastępcze zawodowe	1	1	1
rodzinne domy dziecka	1	0	0

7. CELE I ZADANIA

CEL GŁÓWNY

ROZWÓJ SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ I WSPIERANIE RODZINNYCH FORM OPIEKI ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RAWICKIM

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w Powiecie Rawickim
2. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych
3. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej
4. Integracja środowisk rodzinnej pieczy zastępczej
5. Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego
6. Koordynowanie systemu pieczy zastępczej, nadzór nad realizacją zadań i doskonalenie kadry pracującej w systemie pieczy zastępczej

ZADANIA:

Cel szczegółowy 1

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w Powiecie Rawickim

Realizacja poprzez działania:

- ✦ prowadzenie szerokiej kampanii promującej idee rodzicielstwa zastępczego
- ✦ prowadzenie procesu diagnostyczno - konsultacyjno - kwalifikacyjnego kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- ✦ organizowanie szkoleń dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- ✦ tworzenie zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

Cel szczegółowy 2

Wsparcie istniejących rodzin zastępczych na terenie Powiatu Rawickiego

Realizacja poprzez działania:

- ✦ prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych
- ✦ udzielanie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz terapeutycznego,
- ✦ udzielanie rodzinom zastępczym pomocy w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych, konfliktowych, budowania prawidłowej więzi emocjonalnej z dziećmi oraz wsparcia w przygotowaniu ich do usamodzielnienia
- ✦ organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych
- ✦ zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
- ✦ organizowanie wsparcia wolontariuszy dla rodzin zastępczych,
- ✦ zapewnienie wsparcia ze strony rodzin pomocowych w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą

Cel szczegółowy 3

Wspieranie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej

Realizacja poprzez działania:

- ✦ prowadzenie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczych
- ✦ wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych
- ✦ pomoc osobom usamodzielnianym w pozyskaniu mieszkania i zatrudnienia

Cel szczegółowy 4

Integracja środowisk rodzinnej pieczy zastępczej

Realizacja poprzez działania:

- ✦ organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzin zastępczych
- ✦ umożliwianie dostępu do kultury, sportu i rekreacji wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej

Cel szczegółowy 5

Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego

Realizacja poprzez działania:

-
- + współpraca z asystentami rodzinnymi pracującymi z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz ośrodkami pomocy społecznej
 - + umożliwianie i pomoc w kontaktach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodziną biologiczną

Cel szczegółowy 6

Koordynowanie systemu pieczy zastępczej, nadzór nad realizacją zadań i doskonalenie kadry pracującej w systemie pieczy zastępczej

Realizacja poprzez działania:

- + doskonalenie zawodowe kadry pieczy zastępczej
- + systematyczna współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodzinnymi, sądem, placówkami edukacyjnymi, specjalistycznymi oraz podstawową opieką zdrowotną;
- + dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- + zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- + dalsze funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie jej usług do potrzeb środowiska oraz standardów określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

7.1 SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanymi efektami realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w Powiecie Rawickim są:

- +wzrost ilości rodzin zastępczych
- +rozpropagowanie idei rodzicielstwa zastępczego i większa ilość kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- +wzrost ilości zawodowych rodzin zastępczych na terenie Powiatu Rawickiego i utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka
- +podniesienie umiejętności wychowawczych i kwalifikacji rodzin zastępczych
- +zwiększenie możliwości oraz form wsparcia i pomocy dla rodzin zastępczych
- +finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej z uwzględnieniem wypłaty świadczeń fakultatywnych dla rodzin zastępczych
- +zintegrowanie środowisk rodzinnej pieczy zastępczej, samopomoc i współpraca środowisk opieki zastępczej
- +zmniejszenie ilości dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- +dobra koordynacja i funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej

7.2 ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w Powiecie Rawickim są:

-
- ✦ dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
 - ✦ rodziny zastępcze
 - ✦ rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
 - ✦ usamodzielnianiu wychowankowie pieczy zastępczej;
 - ✦ kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

7.3 REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w Powiecie Rawickim będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- ✦ rodzinami zastępczymi,
- ✦ placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- ✦ Policją,
- ✦ Ośrodkami Pomocy Społecznej,
- ✦ Sądem Rodzinnym,
- ✦ placówkami edukacyjnymi,
- ✦ organizacjami pozarządowymi, kościołami.

7.4 EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie skuteczności działań. W zależności od stopnia realizacji będzie podlegał korekcie, mającej na celu osiągnięcie celów założonych w programie.

Ewaluacja programu odbywać będzie się corocznie poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych. W ramach ewaluacji sprawdzone zostaną realizowane działania w programie oraz czy został osiągnięty cel główny.

Wskaźnikami osiągnięcia celu głównego będą:

1. Analiza porównawcza liczby nowoutworzonych rodzin zastępczych zawodowych w danym roku i rodzinnych domów dziecka.
2. Analiza porównawcza liczby dzieci umieszczonych w różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Analiza porównawcza liczby dzieci opuszczających w danym roku różne formy pieczy zastępczej i powracających do rodziny naturalnej.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki zmian w realizacji programu. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na realizację programu.

Monitoring i ewaluację Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w Powiecie Rawickim prowadzić będzie PCPR w Rawiczu.

Informacje o realizacji programu będą składane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności PCPR oraz oceny zasobów pomocy społecznej.

7.5 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 w Powiecie Rawickim będzie dokonywane w ramach zadań własnych powiatu, gmin oraz środków z budżetu państwa, środków UE, sponsorów.

8. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 ukierunkowany jest na tworzenie nowych rodzin zastępczych, w tym zawodowych oraz Rodzinnych Domów Dziecka. Potrzeby w tym zakresie są duże, ponieważ problem pozostawiania dzieci bez opieki wciąż istnieje, natomiast dzieci poniżej 10 r.ż. mogą być umieszczane jedynie w rodzinnych formach opieki zastępczej.

W realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 szczególny nacisk zostanie położony na:

- promowanie zastępczych form opieki rodzinnej,
- tworzenie nowych miejsc w zawodowej rodzinnej pieczy zastępczej,
- pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki poprzez tworzenie i rozwój infrastruktury rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem
- zapewnienie kompleksowego wsparcia funkcjonującym rodzinom zastępczym,
- zwiększenie oferty szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych,
- rozwój współpracy z lokalnymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

